

В. Ковальчук,

аспірант кафедри публічного та приватного права
Таврійського національного інституту імені В.І. Вернадського

АДАПТАЦІЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність теми. Україна, як сучасна, демократична та соціальна держава, за час незалежності створила всі умови для реалізації прав, свобод та законних інтересів громадян шляхом надання широкого спектру адміністративних послуг. Система надання адміністративних послуг органами публічної влади будувалася на демократичних засадах, дотримуючись соціальних гарантій та законодавства у сфері надання адміністративних послуг.

З початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну перед державою постало завдання, яке полягало не лише у збереженні наявної системи надання адміністративних послуг, але й у швидкому удосконаленні якості надання адміністративних послуг з метою забезпечення основних прав та свобод громадян під час війни. Від злагодженості роботи центрів надання адміністративних послуг залежить якість функціонування сфери державного управління загалом.

Ступінь розробки теми. Питання адаптації адміністративних послуг до умов воєнного часу є відносно новим. Тому при дослідженні було проаналізовано, перш за все, низку нормативно-правових актів, які регулюють дане питання, зокрема Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII, проект Закону України «Про адміністративну процедуру» від 14.05.2020 № 3475, Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціону-

вання державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» від 12.05.2022 № 2259-IX, а також ряд інших нормативно-правових актів. Проаналізовано наукові підходи щодо надання адміністративних послуг Полішкевич Л.Д., Зайцевої-Чіпак Н., Миронович Д., Химович О., Шутяк С., зокрема, останніми було проведено комплексне дослідження про доступність правової допомоги в контексті воєнного стану.

Метою статті є комплексний аналіз законодавства, наукових праць та практичних здобутків щодо адаптації надання адміністративних послуг під час воєнного стану за для удосконалення механізму та покращення якості надання адміністративних послуг під час воєнного стану та у післявоєнний період.

Виклад основного матеріалу. В Україні система надання послуг безпосередньо пов'язана із радикальними питаннями щодо зав'язків між громадянами та державою. Безумовно, надання державою адміністративних послуг населенню є пріоритетним напрямком її діяльності. За останні роки відбулося переосмислення ролі та призначення держави в суспільстві та радикальна зміни відносин між владою та громадянами, від суто розпорядницьких до обслуговуючих, де громадяни у відносинах із владою є не прохачами, а споживачами послуг. Держава створила такий механізм надання адміністративних послуг, який став максимально наближеним до потреб громади та

забезпечив оптимальну взаємодію між суб'єктами надання адміністративних послуг з споживачами.

І незважаючи на те, що за останні роки даний механізм в Україні вже був розроблений на досить високому рівні, з початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну виникла необхідність у якнайшвидшому удосконаленні цього механізму, з врахуванням реалій сьогодення. Важливість налагодження ефективної роботи органів публічної адміністрації у даній сфері, перш за все, пов'язана з тим, що під час воєнного стану Уряд не мав часу чи ресурсів для створення нових установ для надання послуг, нові завдання було покладено на існуючу адміністративну систему.

Під час воєнного стану органам місцевого самоврядування надалися необхідні повноваження для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності [1]. І справді, саме на органи публічної адміністрації припала лівова частка роботи, що виникла у зв'язку з повномасштабним вторгненням. Центри надання адміністративних послуг надавали не лише адміністративні послуги, але й стали гуманітарним центром в перші дні війни та взяли практично всю відповідальність на себе за місцеву ситуацію, рівень якості праці та первинного обслуговування громадян в часи повномасштабного вторгнення. Це підтверджується і тим, що відповідно до даних дослідження кожен сьомий дорослий громадянин України найчастіше потребував саме адміністративних послуг, в той час, як потребу у зверненні до поліції, ДМС, Системи БПД, судів, Офісу Омбудсмана згадали менш як 5% громадян України [2].

Разом з цим слід зазначити, що не всі питання, що стосуються надання послуг під час війни та окупації,

є новими для України. Оскільки, з початку війни в 2014 році країна розробила політику діяльності під час війни та прийняла спеціальне законодавство. Основним законом, який регулює правовідносини у цій сфері є Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території» № 1207-VII від 15 квітня 2014 року [3]. Даним Законом передбачено правила реєстрації місця проживання, продажу нерухомості, умови ведення підприємницької діяльності та забезпечення соціального забезпечення тих, хто проживає на окупованих територіях. Проте, ряд розроблених політичних рішень у ході повномасштабної війни втратили актуальність і вимагали переоцінки та нових змін.

Відповідно до роз'яснень Верховної Ради України на час воєнного стану на територіях, де не ведуться бойові дії, центри надання адміністративних послуг працюють у повному обсязі та надають усі необхідні послуги. Проте, у територіальних громадах, де ведуться бойові дії, передбачено право центральної влади визначати особливості надання адміністративних та інших публічних послуг, при цьому перебіг строків звернення за отриманням таких послуг і строків зупиняється [4]. Очевидно, що ті центри надання адміністративних послуг, які продовжували працювати у перші дні повномасштабного вторгнення стикнулися з новими викликами та проблемами. За результатами проведеного дослідження громадською мережею публічного права та адміністрації UPLAN, основними проблемами, що виникли у сфері надання адміністративних послуг в перші місяці повномасштабного вторгнення були:

- встановлення особи, оскільки документи, що посвідчували особу були втраченими, а реєстр, зокрема і демографічний – закритими;
- зупинення роботи всіх держав-

них реєстрів, що фактично зупинило надання найпоширеніших адміністративних послуг, які надаються за допомогою цих реєстрів, зокрема, реєстрація бізнесу, нерухомості, транспортного засобу, тощо;

– неможливість здійснення реєстрації місця проживання, та особливо «декларування», що спричинило проблеми у наданні інших адміністративних послуг [5].

Оскільки, як вірно зазначає Полішкевич Л. Д., адміністративні послуги є одним із важливих засобів регулювання відносин між владою і громадськістю, а якість їх надання свідчить про рівень забезпеченості прав і свобод людини [6], вважаємо за доцільне дослідити те, як саме відбувалася адаптація надання адміністративних послуг до умов воєнного стану та як держава забезпечувала права людей. Дане дослідження слід провести з врахуванням вищенаведених викликів, а також з аналізом інших актуальних проблем, які виникли у сфері надання адміністративних послуг під час воєнного стану.

28 лютого 2022 року Постановою КМУ № 165 «Про зупинення строків надання адміністративних послуг та видачі документів дозвільного характеру» було введено певні обмеження пов'язані з веденням дією режиму воєнного стану, а саме зупинено проведення реєстраційних дій, таких як реєстрація місця проживання, зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання, видача витягу з реєстру територіальної громади тощо. Разом з цим, доцільно зазначити, що це зупинення не поширювалося на строки надання адміністративних послуг у сферах державної реєстрації юридичних осіб та ФОПів, держреєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, держреєстрації актів цивільного стану, а також надання адміністративних послуг у сфері будівництва [7]. Зупинення проведення вищенаведених реєстраційних дій на початку повномасштаб-

ного вторгнення негативно вплинуло на діяльність військових адміністрацій щодо військового обліку, а також органів місцевого самоврядування щодо обліку внутрішньо переміщених осіб.

Однак, згодом центри надання адміністративних послуг відновили свою роботу та почали надавати даний вид послуг, зокрема, змінити реєстрацію місця проживання стало можливим за допомогою засобу Порталу «Дія». Цікавим є те, що відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» органи центри надання адміністративних послуг зобов'язані здійснювати реєстрацію за місцем проживання або перебування чи зняття з реєстрації призовників, військовозобов'язаних та резервістів лише в разі наявності в їхніх військово-облікових документах позначок відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки [8]. Такі рішення дещо вирішили проблему з якою стикнулися військові адміністрації на початку повномасштабного вторгнення.

Нові рішення були прийняті Урядом і у сфері державної реєстрації шлюбу. Зокрема, Постановою КМУ від 7 березня 2022 року № 213 «Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану» передбачено можливість подання заяви про державну реєстрацію шлюбу за допомогою Порталу «Дія» [9]. Однак, цією процедурою може скористатися лише певний перелік осіб, до прикладу, якщо один із наречених є військовослужбовцем Збройних Сил, то реєстрація шлюбу може проводитися відділами державної реєстрації актів цивільного стану без особистої присутності такого нареченого.

В даному контексті, слід зазначити, що необхідно якнайскоріше прийняти Закон України «Про адміністративну процедуру», оскільки саме цим нормативно-правовим актом передбачено право адміністративного органу за

клопотанням учасника адміністративного провадження або з власної ініціативи залучати до участі в адміністративному провадженні осіб, які сприяють розгляду справи, таких як свідки [10]. Це є актуальними як при «дистанційній» реєстрації шлюбу, так і при встановленні особи у період воєнного стану.

Щодо останнього то, варто зазначити, що проблема встановлення особи при втраті документів, та при закритті демографічних реєстрів постала досить гостро на початку повномасштабного вторгнення. Уряд передбачив можливість проходження ідентифікації з метою встановлення особи, це зокрема, це стосується тих осіб, які втратили документи під час евакуації із зони бойових дій. Ще одним способом посвідчення особи, на випадок втрати документів, стало надання Урядом права особи посвідчити свою особу за допомогою «Документа на електронному пристрої». Саме «Документ посвідчує особу в період дії воєнного стану, без додаткового пред'явлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України [11].

З аналізу вбачається, що держава змогла забезпечити надання важливих реєстраційних дій, навіть попри проблеми з доступом до державного реєстру, а центри надання адміністративних послуг та Портал «Дія» цьому активно сприяли. Державою також була передбачена можливість складання актового запису цивільного стану в паперовій формі, з наступним внесенням інформації до реєстру, це стало доволі актуальним рішенням в умовах тимчасової відсутності доступу до державних реєстрів.

Слід звернути увагу, що через повномасштабне вторгнення деякі адміністративні послуги почалися надаватися зі змінами. До прикладу, строк дії закордонного паспорта громадянина України для виїзду за кордон, який закінчився, може бути продовжено до 5 років, це стосується

і внутрішнього паспорта. Внесення до паспорта для виїзду за кордон інформації про продовження строку його дії здійснюється безоплатно в день звернення особи, на чие ім'я оформлено паспорт, чи її законного представника. Також, передбачено можливість внесення до паспорта для виїзду за кордон батьків (одного з батьків) або іншого законного представника дитини фото та інформації про дитину [12]. Внесення таких змін є цілком обгрунтованим, оскільки з початком повномасштабного вторгнення, велика кількість людей, особливо з східних та центральних регіонів України виїхала за межі України через бойові дії, що унеможливило вчинення цих дій в строки передбачені законодавством.

Окрім цього, Уряд дозволив безробітним ставати на облік та отримувати відповідні виплати онлайн через Портал «Дія»: подана заява передається до обраної користувачем філії центру зайнятості, а грошові виплати надходять на картку для виплат за програмою «єПідтримка». З аналізу вищенаведеного вбачається, що значна частина важливих адміністративних послуг, таких як «єДокумент», «єДопомога», реєстрація шлюбу в період воєнного стану може надаватися за допомогою засобів Порталу «Дія», і це лише початок розвитку цифровізації у сфері надання адміністративних послуг, адже Міністерство цифрової трансформації України до 2024 року ставить перед собою ціль оцифрувати всі наявні державні послуги.

Варто відмітити, що попит на адміністративні послуги під час воєнного стану насамперед пов'язаний з численними зверненням ВПО. Оскільки, для останніх найбільш актуальними були такі види адміністративних послуг, як відновлення документів, отримання довідки про внутрішнє переміщення або довідок для оформлення різних видів соціальної допомоги. Держава адаптовуючи надання адміністративних послуг до умов

воєнного стану максимально сприяла їх наближенню до потреб внутрішньо переміщених осіб. Зокрема, це було проявлено і в тому, що Урядом надано переважне право особам, котрі перемістилися з зони проведення бойових дій, на призначення на вакантні посади в органах місцевого самоврядування без конкурсного відбору. Єдиною умовою, що дозволяла б таке призначення є наявності у таких осіб громадянства України, освіти та досвіду роботи [13].

Як бачимо, у зв'язку з введенням воєнного стану Уряд розширив перелік адміністративних послуг, що надаються через центри надання адміністративних послуг, а також значно зросла їх кількість. Відтак, до переліку нових адміністративних послуг відносимо також надання одноразової компенсації особам з інвалідністю та дітям з інвалідністю, постраждалим внаслідок дії вибухонебезпечних предметів; призначення одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців чи інвалідності волонтерів, внаслідок поранення; надання щорічної допомоги на оздоровлення особам з інвалідністю та дітям з інвалідністю, постраждалим внаслідок дії вибухонебезпечних предметів, тощо [14].

В даному контексті слід зазначити, що через рік після введення воєнного стану було прийнято Закон України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації» [15], який власне і передбачає подання відповідної заяви про надання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна через центри надання адміністративних послуг.

За даними Міністерства цифрової трансформації у сфері державних послуг, спершу, на початок 2022 року,

активно зросла кількість мережі центрів надання адміністративних послуг в Україні до близько 3 тисяч точок. Серед них – 1027 ЦНАП, 1712 віддалених робочих місць, 124 територіальні підрозділи та 28 мобільних ЦНАП [16]. Слід зазначити, що особливо ефективним стало надання адміністративних послуг мобільними центрами надання адміністративних послуг, за допомогою яких можна здійснювати повноцінний прийом документів від громадян з інвалідністю, у форматі віддаленого робочого місця, наприклад в лікарні або вдома. Результатами послуги «Мобільний адміністратор» поділились у департаменті адміністративних послуг ЛМР, останні зазначили, що серед найпопулярніших послуг – оформлення статусу внутрішньо-переміщеної особи та вклеювання фотокартки у паспорт громадянина України, оформлення матеріальних допомог, реєстрація/зняття з реєстрації місця проживання [17].

Разом з цим, за статистичними даними очевидно, що зросла не лише мережа центрів надання адміністративних послуг, але й якісь надання послуг. Навіть, попри повномасштабне вторгнення російських військ в Україну, в 2022 році українці користувались послугами в ЦНАП та залишали відгуки про роботу сервісів. У Центрах розміщені зручні QR-коди з опитуванням, за допомогою яких понад 18 тисяч українців залишили відгуки щодо якості отриманих послуг по всій країні:

– 88% українців задоволені сервісом, зокрема у грудні показник досяг 90%;

– 70% відвідувачів готові рекомендувати іншим отримувати послуги у ЦНАП.

Варто відмітити, що співпрацею з ЦНАПами більше задоволені внутрішньо переміщені особи, аніж пересічні громадяни. З огляду на те, що ВПО активно взаємодіяли із ЦНАПами на початку повномасштабного

вторгнення Російської Федерації в Україну, така оцінка свідчить про справді високий рівень надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану [18].

Висновки. Вищенаведене свідчить про те, що повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну вплинуло на всі суспільно-політичні процеси в нашій державі, в тому числі і на систему надання адміністративних послуг. Проте, незважаючи на це, Україна продовжила рухатися шляхом реформи системи децентралізації. Місцеве самоврядування стало фундаментом для побудови міцної країни, колосальний досвід, набутий органами місцевого самоврядування за час війни ще раз підтвердив беззаперечну перевагу самоорганізації населення перед централізованим управлінням. Робота, проведена Урядом раніше над основними регуляторними, політичними та інституційними елементами, підтримала стійкість під час війни. Українська система надання адміністративних послуг зарекомендувала себе стійкою, як з точки зору безпеки, так і з точки зору реагування на нові потреби населення.

Разом з цим, залишається ряд питань, які є актуальними, як під час війни, так і залишатимуться актуальними у післявоєнний період. У зв'язку з цим, вважаємо, що при подальшій реформі у сфері надання адміністративних послуг необхідно врахувати наступне:

– необхідно збільшувати кількість мобільних ЦНАПів, та поступово відновлювати роботу ЦНАПів на звільнених і прифронтових територіях, де це дозволяє безпекова ситуація;

– забезпечити ЦНАПи юристами, які зможуть якісно надавати первинну правову допомогу ветеранам та їх сім'ям, оскільки це питання стає дедалі актуальнішим;

– перелік адміністративних послуг в умовах воєнного стану повинен не лише збільшуватися відповідно

до запиту громадян, але й сама процедура надання адміністративних послуг повинна стати більш прозорою та чіткою.

В контексті останнього, вважаємо за доцільне, у зв'язку з набуттям чинності 15 грудня 2023 року Закону України «Про адміністративну процедуру», який запроваджує єдині прозорі правила взаємодії між державою та громадянами, провводити організацію навчань для працівників органів місцевого самоврядування з питань застосування єдиної адміністративної процедури для всіх рішень, коли державні установи використовують весь інструментарій за для забезпечення прав та свобод людини. Оскільки саме від ефективної реалізації на практиці нового механізму адміністративної процедури залежатиме рівень та якість надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану та у післявоєнний період.

Стаття присвячена дослідженню адаптації надання адміністративних послуг до умов воєнного стану, оскільки з початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну перед державою постало завдання, яке полягало у швидкому удосконаленні якості надання адміністративних послуг з метою забезпечення основних прав та свобод громадян під час війни. У статті проаналізовано нормативно-правову базу на якій ґрунтується система надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану. Також у статті обґрунтовано важливість Закону України «Про адміністративну процедуру» в контексті надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану, з огляду на єдині прозорі правила взаємодії між державою та громадянами, що передбачені цим нормативно-правовим актом. Розкрито основні проблеми, що виникли у перші дні повномасштабного вторгнення та які все

ще існують, зокрема йдеться про встановлення особи, зупинення роботи всіх державних реєстрів, як наслідок зупинення надання найпоширеніших адміністративних послуг, тощо. Проведено аналіз якості надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану, та зазначено, що попит на адміністративні послуги під час воєнного стану насамперед пов'язаний з численними зверненням внутрішньо-переміщених осіб. Оскільки, для них найбільш актуальними були такі види адміністративних послуг, як відновлення документів, отримання довідки про внутрішнє переміщення або довідок для оформлення різних видів соціальної допомоги. Проаналізовано вплив Порталу «Дія» на ефективність надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану. Наведено шляхи покращення надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану, які варто врахувати при подальшій реформі у сфері надання адміністративних послуг. Зазначено, що саме від ефективної реалізації на практиці нового механізму адміністративної процедури залежатиме рівень та якість надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану та у після воєнний період.

Ключові слова: адміністративні послуги, воєнний стан, центр надання адміністративних послуг, Портал «Дія».

Kovalchuk V. Adaptation of administrative services to the conditions of martial law

The article is devoted to the study of adaptation of administrative service provision to martial law conditions, since with the beginning of the full-scale invasion of Ukraine by the Russian Federation, the State faced the task of rapidly improving the quality of administrative service provision in order to ensure the

fundamental rights and freedoms of citizens during the war. The article analyzes the legal framework on which the system of administrative service provision under martial law is based. The article also substantiates the importance of the Law of Ukraine "On Administrative Procedure" in the context of administrative service provision under martial law, given the uniform transparent rules of interaction between the State and citizens provided for by this legal act. The author reveals the main problems that arose in the first days of the full-scale invasion and which still exist, in particular, the identification of persons, the suspension of all state registers, which resulted in the suspension of the most common administrative services, etc. The author analyzes the quality of administrative services provided under martial law and notes that the demand for administrative services under martial law is primarily related to numerous requests from internally displaced persons. Since, for them, the most relevant types of administrative services were such as restoration of documents, obtaining a certificate of internal displacement or certificates for various types of social assistance. The author analyzes the impact of the Diia Portal on the efficiency of administrative service provision under martial law. The author suggests the ways to improve the provision of administrative services under martial law, which should be taken into account in further reform in the field of administrative services. It is noted that the level and quality of administrative services under martial law and in the post-war period will depend on the effective implementation of the new administrative procedure mechanism in practice.

Key words: administrative services, martial law, administrative service center, Diia portal.

Література

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 22.12.2023).

2. Зайцева-Чіпак Н., Миронович Д., Химович О., Щутяк С. Доступність правової допомоги в контексті воєнного стану. Звіт за результатами комплексного дослідження підготовано командою Українського центру вивчення громадської думки «Соціоінформ». URL: <https://eunighbourseast.eu/wp-content/uploads/2023/05/dostupnist-pravovoyi-dorotogi-n.pdf> (дата звернення 22.12.2023).

3. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території: Закон України від 15.04.2014 року № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (дата звернення 05.01.2024).

4. Як працюють центри надання адміністративних послуг у воєнний час: офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/221128.html> (дата звернення 05.01.2024).

5. Вплив війни на сферу адмінпослуг. Право в умовах війни. Розробка ефективних правових рішень, 2022. URL: https://law-in-war.org/wp-content/uploads/2022/04/adminservices_war_ukr_web_08042022-1.pdf (дата звернення 15.01.2024).

6. Полішкевич Л.Д. Адміністративні послуги органів місцевого самоврядування: теоретичні аспекти. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2018. № 3. Том 29 (68). URL: http://www.rivadn.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/3_2018/23.pdf (дата звернення 16.01.2024).

7. Про зупинення строків надання адміністративних послуг та видачі документів дозвільного характеру: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 165. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/165-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.01.2024).

8. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.12.2015 № 928-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (дата звернення 20.01.2024).

9. Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 № 213. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 05.02.2024).

10. Про адміністративну процедуру: Проект Закону України від 14.05.2020 № 3475. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68834 (дата звернення 05.02.2024).

11. Деякі питання застосування єДокумента в період дії воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2022 № 248. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/248-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 07.02.2024).

12. Деякі питання внесення інформації до паспорта громадянина України для виїзду за кордон: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/170-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 07.02.2024).

13. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12.05.2022 № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text> (дата звернення 10.02.2024).

14. Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 № 523-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-%D1%80#n28> (дата звернення 10.02.2024).

15. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України від 23.02.2023 № 2923-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text> (дата звернення 15.02.2024).

16. Мінцифри: Кількість точок доступу до адміністративних послуг

наближається до 3000: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mincifrikilkist-tochok-dostupu-do-administrativnih-poslug-nablizhayetsya-do-3000> (дата звернення 15.02.2024).

17. Казмірук З. Львівські ЦНАПи пропонують мешканцям громади послугу «Мобільного адміністратора». «ЗАХІД.НЕТ», 2023. URL: https://zaxid.net/lvivski_tsnapi_proponuyut_meshkantsyam_gromadi_poslugu_mobilnog_administratora_n1556932 (дата звернення 19.02.2024).

18. Оцінка роботи ЦНАПів у 2022 році: Портал «Дія», 2023. URL: <https://center.dia.gov.ua/blog/rezultati-rivna-ocinki-zadovolenna> (дата звернення 19.02.2024).